

Vergi Aflarına Yönelik Mükellef Görüşleri ve Sosyo-Ekonomik Faktörlere İlişkin Bir Analiz*

Z. Berna AYDIN**, Zuhul AKBELEN***

ÖZ

Vergi afları, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde hükümetlerin sıklıkla başvurduğu bir uygulamadır. Ülkemizde sık sık vergi affı uygulamasına gidilmektedir. Mükelleflerin vergi affına ilişkin görüşlerini birçok faktörün yanı sıra sosyoekonomik faktörler de etkilemektedir. Bu çalışmada sosyoekonomik faktörlerin mükelleflerin vergi aflarına ilişkin görüşleri açısından önemi ortaya konmaya çalışılmaktadır. Çalışmada sosyoekonomik faktörler çalışmanın kısıtları çerçevesinde yaş, cinsiyet, eğitim ve kazanç aralıkları itibarıyla ele alınmıştır. Kolayda örnekleme yöntemi ile 2017 yılında Bursa ilinde vergi mükelleflerine 754 anket uygulanmış veriler elde edilmiştir. Yapılan ki-kare analizi sonucunda 'Vergi afları sonrasında, mükelleflerin daha sıkı gözetim ve denetim altında tutulmaları vergiye uyumu artırır', 'Vergi afları dürüst mükelleflerde cezalandırıldıkları algısını yaratır' ve 'Vergi afları kayıt dışı işlemleri vergi sistemine dâhil ederek vergi tabanını genişletir' önermeleri ile eğitim, kazanç aralığı değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna karşın yaş ve cinsiyet değişkenleri ile anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Diğer bir deyişle sosyoekonomik faktörler vergi affına ilişkin görüşler açısından önemlidir ve vergi affına ilişkin görüşlerde farklılıklar yaratır.

Anahtar Kelimeler: Vergi Afları, Sosyoekonomik Faktörler, Vergi Kaçağı, Ki-kare Analizi

JEL Sınıflandırması: H2, H26, H29

An Analysis of Taxpayers' Views on Tax Amnesty and Socio-Economic Factors

ABSTRACT

Tax amnesty is a practice that governments often apply in developed and under developed countries. Tax amnesty is also frequently applied in our country. Taxpayers' views are affected by socio economic factors as well as by many other factors. In this study, it is aimed to reveal the importance of socio-economic factors in terms of taxpayers' views on tax amnesty. In the study, socio-economic factors were discussed in terms of age, gender, education and earning ranges within the limits of the study. Using convenience sampling method, 754 questionnaires were applied to taxpayers in the province of Bursa in 2017. As a result of the chi-square analysis, a significant relationship was found between the propositions that 'strict supervision and audits of taxpayers after tax amnesties increase tax compliance', 'tax amnesties create the perception on honest taxpayers to be punished' and 'tax amnesties expand the tax base by including informal transactions in the tax system'. A significant relationship was found between the variables of education and earning range through these propositions. However, there was no significant difference in age and gender. In other words, socio-economic factors are important for taxpayers' views on tax amnesty and may lead to differences in their views on tax amnesty.

Keywords: Tax Amnesties, Socio-Economic Factors, Tax Evade, Chi-Square Analysis

JEL Classification: H2, H26, H29

Geliş Tarihi / Received: 23.07.2019 Kabul Tarihi / Accepted: 22.11.2019

* Bu çalışma, Uludağ Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri tarafından desteklenmiştir (Proje Numarası KUAP (I) - 2017/8).

** Doç. Dr., Uludağ Üniversitesi, İİBF, Ekonometri Bölümü, berna@uludağ.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1313-7543.

*** Dr. Öğr. Üyesi, Uludağ Üniversitesi, İİBF, Maliye Bölümü, zyildirim@uludağ.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3745-4677.

1. GİRİŞ

Devletlerin en önemli gelir kaynağı yaptırım gücüne dayalı olarak elde ettikleri vergi gelirleridir. Vergilerin karşılıksız ve zorunlu olması, mükellefleri doğrudan fayda sağlamadıkları vergilere karşı uyumsuzluğa yöneltmektedir. Vergi uyumsuzluğu vergi gelirlerini azaltmakta, devletin gelir ve servet dağılımında adaletin sağlanması gibi önemli fonksiyonlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle vergi yükümlülüğünün tam ve zamanında yerine getirilebilmesi için devletin denetim ve cezalandırma gibi araçlarla mücadele etmesi gerekmektedir. Vergi afları da bu bağlamda devletin müdahale araçları arasında yer almaktadır.

Vergiye ilişkin tüm kararlarda olduğu gibi vergi affı uygulamasına gidilirken de mükelleflerin algı ve tutumlarının da göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu algı ve tutumlar mükelleflerin yaş cinsiyet gibi sosyoekonomik faktörlere göre farklılaşmaktadır. Ülkemizde sık sık vergi affı uygulamasına gidildiğinden, sosyoekonomik faktörlerin mükelleflerin vergi affına ilişkin görüşlerini nasıl etkilediğinin belirlenmesi önem taşımaktadır. Bu doğrultuda yapılan bu çalışmada öncelikli teorik çerçeve literatür incelemesinden sonra, Bursa ilinde ticari kazanç elde mükelleflere yönelik ankete dayalı bir alan araştırması yapılmış ve sonuçları analiz edilmiştir.

1.1. Teorik Çerçeve ve Literatür İncelenmesi

Tarihte ilk bilinen vergi affı M.Ö 200 yıllarında Antik Mısırdaki vergi isyanına katılanların affedilmesi amacıyla çıkarılmıştır. Günümüzde de vergi afları, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde, yaygın olarak kullanılan bir uygulamadır. Özellikle Türkiye, Arjantin, Meksika, Fransa, Hindistan, İtalya gibi bazı ülkelerde 2 yıldan daha kısa sürelerle çok sayıda vergi affı uygulamasına gidilmiştir (Luitel ve Tosun, 2014: 875).

Vergi afları yaygın olarak kullanılmasına rağmen literatürde üzerinde uzlaşılmış bir tanımı bulunmamaktadır. Vergi aflarının tanımı affa konu olan temel vergi borcu, ceza, faiz gibi unsurlara göre farklılık göstermektedir (Kaya, 2014: 185). Literatürde en yaygın olarak kullanılan tanıma göre vergi affı; hükümetlerin yasal bir kovuşturmayla uğramaksızın, geçmiş dönemlere ilişkin ceza ve faiz ödemelerini de kapsayan vergi borcunun kısmen veya tamamen affedilmesi karşılığında belirlenen tutarda ödeme yapmaları için spesifik bir mükellef grubuna yönelik sınırlı süreli önerisidir (Baer ve Borgne, 2008:5). Bu tanımdan hareketle vergi aflarının üç temel özelliği olduğu belirtilebilir: Birincisi; aflar doğası gereği genellikle kısa sürelidir, iki ya da üç ay içerisinde sonlanır. İkincisi; affa katılım gönüllü olarak yapılır. Mükellefler dilerse affa katılmayabilirler ancak yakalandıklarında çok daha ağır ceza ve yaptırımlarla karşı karşıya kalırlar. Üçüncüsü; genellikle affa anaparadan ziyade vergi kaçırma ile ilgili yaptırım, ceza ve faizler silinir (Luitel ve Sobel, 2007: 20).

Vergi afları türlerine göre eşitlik ve etkinlik açısından farklı etkiler yarattığı için genel olarak üç grupta sınıflandırılmaktadır (Franzoni, 1996:3). Birincisi; düzeltme affı, bu affa mükelleflere beyannamelerini revize etme hakkı tanınır. Böylece mükellefler belirlenen dönemlerin beyannamelerini gözden geçirme, geçmiş beyanlarını düzeltme ve kaçırdıkları vergileri cezasız olarak ödeme imkânına sahip olurlar. Ancak düzeltme affı mükelleflerin afftan yararlandığı dönemde dâhil olmak üzere vergi idaresince soruşturma ve denetime tabi tutulmasına mani değildir. İkincisi; araştırma affı, bu affa ise mükelleflerin bir miktar ödeme yapma karşılığında vergilendirilebilir gelirinin gerçek tutarı ya da gelirlerinin kaynağı araştırılmaz yani mükellefler denetim dışı tutulurlar. Üçüncüsü; kovuşturma affı, tespit edilen suçlarla ilgili vergi idaresi kovuşturma yetkisinden vazgeçmenin yanı sıra vergi cezalarında da indirime girmektedir.

Hükümetlerin af programlarından başlıca iki beklentisi vardır. Birincisi; kısa dönemde vergi gelirlerinde ani ve hızlı artış sağlamaktır. İkincisi; ise uzun dönemde daha önce vergi idaresinin bilgisi dışında kalan mükelleflerin vergi affına katılımını sağlayarak vergi tabanını genişletmek, nihayetinde vergiye uyumu ve vergi gelirlerini arttırmaktır (Ross, 1986: 152).

Vergi Gelirlerinde Ani ve Hızlı Artış: Hükümetlerin vergi affı uygulamasından potansiyel olarak gelir elde etmeyi hedeflediği üç kaynak vardır. Birinci potansiyel gelir kaynağı; kayıt dışı ekonomideki dolaşımından dolayı beyan edilmeyen, ülke içi ekonomideki büyük gelir kaynağıdır. İkinci potansiyel gelir kaynağı; yasa dışı yollarla yurt dışına transfer edilmiş sermayedir. Vergi affı bu paraların ülke içine geri getirilmesi için teşvik olarak kullanılır. Üçüncü ve sonuncu potansiyel gelir kaynağı ise, mükelleflerin kendi isteği dışındaki sebeplerden dolayı eksik beyanda bulunduğu ancak cezalandırılacağı korkusuyla beyan etmeye çekindiği gelirlerdir (Uchitelle,1989: 48). Eğer vergi afları gelir arttırıcı araç olarak kullanılacaksa toplam vergi gelirlerinin ortalama % 3 ila % 4'ü kadar bir gelir artışı sağlaması gerektiği ileri sürülmektedir. Leonard ve Zeckhauser, (1986: 3)'e göre yapılan en iyi tahminler bile vergi aflarıyla sağlanabilecek ek gelir artışının ancak toplam vergi gelirlerinin % 1,5 'i dolayında olacaktır. Nitekim gelir arttırıcı bir araç olarak vergi afları tartışmalı bir konudur. Vergi aflarından elde edilen gelir rutin vergisel yaptırımlar aracılığı ile elde edilebileceğinden, vergi aflarının vergi gelirlerini arttıracağı görüşünün abartılı olduğu ileri sürülmektedir (Luitel ve Tosun, 2014: 875). Bu bağlamda ileri sürülen diğer bir görüş ise vergi aflarından elde edilen gayrisafi gelir ile net gelir arasındaki farka ilişkindir. Vergi aflarından elde edilen net gelirin belirlenebilmesi için gayri safi gelirden, vergi idaresince vergi denetimi yapmak yerine vergi affına yönlendirilen personelin fırsat maliyeti ve vergi af programının tanıtım harcamaları gibi giderlerin düşülmesi gerekir. Ancak bu maliyetlerin doğru olarak hesaplanmasının oldukça zor olması, vergi aflarıyla elde edilebilecek ek gelir konusunda mali yanılısama yaratır (Marchese, 2014: 8-9).

Vergi Tabanını Genişleterek Vergiye Uyumu Arttırması: Vergi uyumunun arttırılması vergi aflarının uygulamasının temel nedenlerinden birisidir. Vergi aflarına ilişkin çalışmalarda afların uygulama sıklığına, türlerine ve af sonrasında yaptırımların arttırılmasına bağlı olarak vergi uyumu üzerinde farklı etkiler yarattığı görülmektedir. Fakat genel olarak kabul edilen görüş vergi aflarının uzun vadede vergi uyumunu olumsuz etkilediğidir (Chang, 2018: 9). Zira vergi aflarının vergisini zamanında ödemeyen mükelleflerin davranışları üzerinde doğrudan etki yaratmayacağı ileri sürülmektedir (Alm ve Beck, 1990; Andreoni, 1991; Graetz ve Wilde, 1993). Eğer mükellefler daha önce vergi kaçırmanın fayda ve maliyetlerini karşılaştırarak rasyonel olarak vergi kaçırmaya karar vermişlerse, gönüllü olarak affa katılmak ve vergiye uyumlarını arttırmak istemeyeceklerdir. Bununla birlikte vergi affı sonrasında vergiye ilişkin yaptırımların arttırılacağı örneğin denetimlerin sıklaştırılacağı algısı güçlendirilirse mükellefler vergi kaçırmaya ilişkin kararlarını yeniden gözden geçireceklerdir. Ancak uygulamada vergi affı öncesinde denetimlerin azaltılması ve yakın bir zamanda yeniden vergi affı uygulamasına gidileceği beklentisi vergi kaçırmanın maliyetini düşürerek, affa katılımı ve gelecekte vergiye uyumu arttırmayacaktır (Koch ve Müller, 2015: 2; Christian, Gupta ve Young, 2002: 703-704). Hatta vergi afları vergisini zamanında ödeyen mükellefleri olumsuz yönde etkileyerek gelecekte vergiye uyumu daha da azaltacaktır. Zira vergi aflarıyla birlikte vergi kaçığının yaygın olduğu, vergi idaresinin vergi yasalarını uygulamada etkin olmadığı, vergi kaçırmanın cezalandırılmak yerine ödüllendirildikleri ve vergi sisteminin adil olmadığı algısı toplumda yayılarak vergisini zamanında ödeyen mükellefleri de vergi vermemeye teşvik edecektir (Sawyer, 2005: 5).

Vergi aflarının etkileri konusunda ampirik çalışmalar incelendiğinde ise; vergi aflarının geçmişi vergiler kadar eski olmasına rağmen, sınırlı sayıda çalışma olduğu göze çarpmaktadır. Uluslararası literatürde daha çok ABD'de değişik eyaletlerde farklı dönemlerde çıkartılan af yasalarının etkilerinin ele alındığı görülmektedir. Gelişmekte olan ülkelere ilişkin yapılan çalışmalar ise sınırlı sayıda kalmaktadır. ABD'de eyaletler düzeyinde yapılan çalışmalardan biri,

James Alm ve William Beck (1991) tarafından yapılmıştır. 28 eyalette yapılan vergi aflarının incelenmesi sonucunda vergi aflarının vergi gelirleri ve vergi uyumu üzerinde, mükelleflerin vergi uyumunu sosyal norm olarak kabul etmeleri ve sonrasındaki yaptırımların arttırılması koşuluyla bir etki yaratabildiği gözlemlenmiştir. Ayrıca yazarlar kısa vadede sağlanan gelir artışının, vergi uyumundaki azalma nedeniyle uzun vadede vergi gelirlerindeki azalma pahasına gerçekleşebileceği sonucuna varmışlardır. Bu çalışmalardan diğeri, Luitel ve Sobel (2007) tarafından panel veri analizi kullanılarak Amerika'da 50 eyalet üzerinde 1982-2004 arasında vergi aflarının vergi gelirleri üzerindeki etkisine ilişkin araştırmadır. Araştırmanın bulgularına göre, geniş kapsamlı bir vergi affi kısa vadede vergi gelirlerini arttıracak, ancak ikinci ve üçüncü vergi afları uzun vadede vergiye uyumu güçleştireceği için her bir affıyla giderek büyüyen vergi kayıplarına yol açacaktır. Yine Amerika'da eyalet bazında Fox ve Murray (2011) tarafından panel veri analizi kullanılarak 1980-2003 yılları arasında Alaska hariç diğer eyaletlerde afların vergi gelirleri üzerindeki etkisine ilişkin çalışma yapılmıştır. Söz konusu çalışmanın sonuçlarına göre, vergi affi başlangıçta hem vergi gelirleri hem de vergi beyanı oranı üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir. Fakat daha sonraki vergi aflarında vergi beyan oranı af öncesi düzeye indiğinden, vergi gelirlerindeki artış başlangıçtaki vergi aflarına nazaran daha düşük olacaktır. Bayer, Oberhofer, ve Winner (2015) tarafından 1981-2011 yılları arasında Amerika'daki eyaletlerde vergi aflarının uygulanma nedenlerine ilişkin yapılan diğer bir çalışmada ise, vergi aflarının hükümetlerin mali alandaki sıkıntılarında ve mükelleflerin af beklentisinden kaynaklandığı gözlemlenmiştir. Çalışmaya göre vergi aflarının tekrarlanacağı yönündeki beklenti arttıkça başlangıçtaki vergi gelirleri azalacak, vergi gelirleri azaldıkça hükümetlerin mali sıkıntıları artacak, mali sıkıntılardaki artış, yeni vergi aflarını doğuracaktır.

Yukarıda da belirtildiği gibi Amerika dışındaki ülkeler ile gelişmekte olan ülkelere ilişkin yapılan çalışmaların sayısı oldukça azdır. Bu konuda yapılan en önemli çalışmalardan birisi Torgler ve Schaltegger (2005) ve yine Torgler, Schaltegger ve Schaffner (2003) tarafından İsviçre ve Kosta Rika arasında karşılaştırmalı olarak yapılan deneysel çalışmalardır. Bu çalışmalarda olası bir vergi aflarına ilişkin kamuoyu yoklaması yapılmasının uzun vadede vergi uyumu olumlu yönde etkileyeceği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Torgler, Schaltegger ve Schaffner (2003) tarafından yapılan çalışmada, gelecekte vergi afları beklentisinin vergi uyumunu olumsuz yönde etkileyeceği de ifade edilmiştir. Villalba (2017) tarafında sürekli olarak tekrarlanan vergi aflarının vergi gelirleri üzerindeki etkisi konusunda Arjantin'de Tucuman eyaletinde elde edilen verilerden yararlanılarak yapılan çalışmada vergi aflarının uzun vadede vergi gelirleri üzerinde etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Lopez-Laborda ve Rodrigo (2003) tarafından İspanya'da 1989-1991 yılları arasında Gelir Vergisi Reform programı çerçevesinde uygulanan vergi aflarının 1979-1989 dönemi için kişisel gelir vergi üzerindeki etkisini incelenmiştir. Çalışmada, vergi aflarının ne kısa ne de uzun dönemde vergi gelirleri üzerinde etkisi olmadığı belirlenmiştir. Endonezya'da Yuesti (2018) tarafından kısmi en küçük kareler regresyonu uygulanarak yapılan araştırmada 2016 yılında uygulanan vergi affının vergi uyumunu ve vergi gelirlerini olumlu yönde etkilediği bulunmuştur. Türkiye'ye ilişkin olarak 2004 yılında Yeniçeri tarafından yapılan İstanbul iline yönelik çalışmada, vergi aflarının vergiye gönüllü uyumu olumsuz etkilediği ve vergi aflarının sık çıkarılmasının tekrar af çıkacağı beklentisiyle cezaların caydırıcılığını azalttığı ifade edilmiştir. 2010 yılında Altuğ, Çak, Şeker ve Bingöl tarafından yapılan çalışmada, vergi aflarına olumsuz bakan, vergi adaletsizliğini artırdığını düşünen ve haksız bir uygulama olarak gören mükelleflerin toplum içinde çoğunlukta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine Türkiye'ye ilişkin olarak 2007 yılında Çetin tarafından Manisa ili Merkez ilçeyi kapsayan çalışmada, kısa vadede vergi aflarının iyi bir gelir kaynağı olduğu ancak vergi affi beklentisi bulgusuyla uzun vadede mükelleflerin gönüllü uyumunu bozduğu sonucuna ulaşılmıştır. 2009 yılında İpek ve Kaynar tarafından Çanakkale iline yönelik çalışmada ise vergi aflarının vergi kaçakçılığını artırdığı düşüncesinin hâkim olduğu belirlenmiştir. Tekin ve Gürçam tarafından 2017 yılında Iğdır iline yönelik olarak yapılan çalışmada tekrarlanan vergi aflarının dürüst mükelleflerin vergiye olan uyumunu azalttığı

sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak Atçeken, Altundemir ve Turan (2018) tarafından Kocaeli iline yönelik olarak yapılan çalışmada ise mükelleflerin vergi aflarına yönelik görüşleri olumlu düzeyde arttıkça, vergiye uyum düzeylerinin de arttığı bulunmuştur.

Vergi aflarının vergi uyumu vergi gelirleri üzerindeki etkileri mükelleflerin vergi aflarına ilişkin görüşlerini etkilemektedir. Bu görüşler yaş cinsiyet eğitim ve gelir düzeyi gibi sosyo-ekonomik faktörlere göre farklılaşmaktadır. Bu konuda yapmış olduğumuz literatür incelemesi çerçevesinde Demir ve Eker (2017) tarafından Sivas, Demirkıran (2012) tarafından Isparta ve Çil (2012) tarafından Edirne illerine yönelik olarak hazırlanan üç çalışma bulunmuştur. Örneğin Çil (2012) tarafından yapılan çalışmada ki kare analizi sonucunda, yaşa göre, vergi aflarının vergi kaçakçılığını teşvik ettiği önermesine katılma düzeyleri arasında fark olmadığı görülmüştür.

1.2 Araştırmanın Hipotezleri

Araştırma kapsamında oluşturulan hipotezler Tablo1 'deki gibidir.

Tablo 1: Araştırmanın Hipotezleri

Önerme 1: Vergi Afları Sonrasında, Aftan Yararlanan Mükelleflerin Daha Sıkı Gözetim ve Denetim Altında Tutulmaları Olasılığı Vergiye Uyumu Arttırır

Hipotezler	H _{1a}	Mükelleflerin yaş gruplarına göre vergi afları sonrasında, aftan yararlanan mükelleflerin daha sıkı gözetim ve denetim altında tutulmaları olasılığı vergiye uyumu arttırır önermesine, katılma düzeyleri arasında fark vardır.
Hipotezler	H _{1b}	Mükelleflerin cinsiyetlerine göre vergi afları sonrasında, aftan yararlanan mükelleflerin daha sıkı gözetim ve denetim altında tutulmaları olasılığı vergiye uyumu arttırır' önermesine, katılma düzeyleri arasında fark vardır.
Hipotezler	H _{1c}	Mükelleflerin eğitim düzeylerine göre vergi afları sonrasında, aftan yararlanan mükelleflerin daha sıkı gözetim ve denetim altında tutulmaları olasılığı vergiye uyumu arttırır önermesine, katılma düzeyleri arasında fark vardır.
Hipotezler	H _{1d}	Mükelleflerin kazanç aralıklarına göre vergi afları sonrasında, aftan yararlanan mükelleflerin daha sıkı gözetim ve denetim altında tutulmaları olasılığı vergiye uyumu arttırır önermesine, katılma düzeyleri arasında fark vardır.

Önerme 2: Vergi Afları Dürüst Mükelleflerde Cezalandırıldıkları Algısını Yaratar

Hipotezler	H _{2a}	Mükelleflerin yaşlarına göre vergi afları dürüst mükelleflerde cezalandırıldıkları algısını yaratar önermesine, katılma düzeyleri arasında fark vardır.
Hipotezler	H _{2b}	Mükelleflerin cinsiyetlerine göre vergi afları dürüst mükelleflerde cezalandırıldıkları algısını yaratar önermesine katılma düzeyleri arasında fark vardır.
Hipotezler	H _{2c}	Mükelleflerin eğitim düzeylerine göre vergi afları dürüst yüküm mükelleflerde cezalandırıldıkları algısını yaratar, önermesine katılma düzeyleri arasında fark vardır.
Hipotezler	H _{2d}	Mükelleflerin kazanç aralığına göre vergi afları dürüst mükelleflerde cezalandırıldıkları algısını yaratar, önermesine katılma düzeyleri arasında fark vardır.

Önerme 3: Vergi Afları Kayıt Dışı İşlemleri Vergi Sistemine Dâhil Ederek Vergi Tabanını Genişletir

Hipotezler	H _{3a}	Mükelleflerin yaşlarına göre vergi afları kayıt dışı işlemleri vergi sistemine dâhil ederek vergi tabanını genişletir önermesine, katılma düzeyleri arasında fark vardır.
Hipotezler	H _{3b}	Mükelleflerin cinsiyetlerine göre vergi afları kayıt dışı işlemleri vergi sistemine dâhil ederek vergi tabanını genişletir, önermesine katılma düzeyleri arasında fark vardır.
Hipotezler	H _{3c}	Mükelleflerin eğitim düzeylerine göre vergi afları kayıt dışı işlemleri vergi sistemine dâhil ederek vergi tabanını genişletir, önermesine katılma düzeyleri arasında fark vardır.
Hipotezler	H _{3d}	Mükelleflerin kazanç aralığına göre vergi afları kayıt dışı işlemleri vergi sistemine dâhil ederek vergi tabanını genişletir, önermesine katılma düzeyleri arasında fark vardır.

2. YÖNTEM

Araştırmada kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak örneklem belirlenmiş, veriler anket yöntemi ile elde edilmiştir. Çalışmanın verileri 2017 yılı aralık ayında Bursa İli ve ilçelerdeki ticari kazanç elde eden vergi mükelleflerini kapsamaktadır. Çalışmada 754 vergi mükellefine anket gerçekleştirilmiştir. Anakütle bir milyon ve üzerini kapsayan araştırmalarda en az 384 kişiden oluşan örneklemin yeterli olduğu kabul edilmektedir. Bursa’da yaklaşık 400 bin vergi mükellefi bulunduğundan dolayı yapılan 754 kişilik anket örneklem için yeterlidir. Araştırmada anket uygulanmadan önce 30 anketlik ön araştırma yapılmıştır. Alınan sonuçlar değerlendirilerek; anketlerde gerekli düzeltmeler ve güncellemeler yapılmıştır.

Ankette mükelleflerin sosyoekonomik özelliklerini belirlemeye yönelik 9 soru, vergi aflarına yönelik görüşlere ilişkin 7 olumlu, 9 olumsuz 16 sorudan oluşan 5’li likert ölçeği kullanılmıştır. Çalışmanın kısıtları çerçevesinde sosyoekonomik faktörlerden yaş, cinsiyet, eğitim ve gelir düzeyi olmak üzere 4 soru, vergi aflarına ilişkin 3 soru esas alınmıştır. Analizler SPSS 17 paket programından yararlanılarak yapılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiler ki-kare, testi analizi yardımı ile incelenmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmada ilk olarak mükelleflerle ilgili sosyoekonomik bulgular incelenerek, ankete katılanlarla ilgili genel değerlendirmeler yapılmıştır. Daha sonra ise araştırmanın hipotezleri test edilmiştir.

3.1 Araştırmaya Katılanların Sosyoekonomik Özellikleri

Ankete katılan mükelleflerin cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve kazanç aralığını belirlemeye yönelik sorulara verilen cevaplar aşağıda ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Mükelleflerin sosyoekonomik özelliklerine yönelik frekans ve yüzde dağılımları aşağıdaki Tablo 2’de ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 2: Araştırmaya Katılanların “Yaş, Kazanç, Eğitim, Cinsiyet” İtibariyle Dağılımları

Yaş	Frekans	Yüzde	Kazanç	Frekans	Yüzde	Eğitim	Frekans	Yüzde	Cinsiyet	Frekans	Yüzde
29-39	145	19,2	0-11.000	86	11,4	İlköğretim	109	14,5	Bayan	114	15,1
40-50	388	51,5	11.001-27.000	100	13,3	Ortaöğretim	501	66,4	Erkek	640	84,9
51-61	165	21,9	27.001-60.000	238	31,6	Ön lisans	58	7,7	Toplam	754	100,0
62 ve +	56	7,4	60.001-97.000	231	30,6	Lisans	86	11,4			
Toplam	754	100,0	97.001 ve +	99	13,1		754	100,0			
			Toplam	754	100,0						

Tablo 2’de anlaşılacağı üzere, ankete katılan mükelleflerin %19,2’si 29-39 yaş arası, %51,5’i 40-50 yaş arası, %21,9’u 51-61 yaş arasındadır. Mükelleflerin, %11,4’ü 0-11.000 TL, %13,3’ü 11.001-27.000 TL, %31,6’sı 27.001-60.000 TL, %30,6’sı 60.001-97.000 TL ve %13,1’i ise 97.001 ve + TL kazanç aralığındadır. Mükelleflerin %14,5’i ilköğretim, %66,4’ü ortaöğretim, %7,7’si ön lisans, %11,4’ü lisans düzeyindedir. Mükelleflerin %15,1’i bayanlardan,

%84,9'u ise erkeklerden oluşmaktadır. Dolayısıyla ankete katılan mükelleflerin büyük çoğunluğunun 40-50 yaş aralığında, orta gelir ve ortaöğretim düzeyine sahip erkeklerden oluştuğu söylenebilir.

3.1.1 Araştırma Hipotezlerinin Test Edilmesi

Tablo 1'de verilen hipotezlere göre sosyo-ekonomik faktörler ile mükelleflerin vergi aflarına ilişkin görüşlerinde farklılık olup olmadığı ki-kare analizi ile belirlenmiştir. Araştırmada hipotezlere ilişkin çapraz tablo ve Pearson ki-kare test istatistikleri aşağıda verilmiştir. Anlamlı ilişki söz konusu olmayan değişkenlere ait çapraz tablolar bulgulara yer almamaktadır.

Önerme 1: Vergi Afları Sonrasında, Aftan Yararlanan Mükelleflerin Daha Sıkı Gözetim Ve Denetim Altında Tutulmaları Olasılığı Vergiye Uyumu Arttırır

Vergi afları sonrasında, aftan yararlanan mükelleflerin daha sıkı gözetim ve denetim altında tutulmaları olasılığı vergiye uyumu arttırır önermesine ait bulgular aşağıdaki gibidir.

Vergi afları sonrasında, aftan yararlanan mükelleflerin daha sıkı gözetim ve denetim altında tutulmaları olasılığı vergiye uyumu arttırır önermesine dair ankete katılan 754 mükelleften %8,1'i tamamen katılmıyorum, %29,8'i katılmıyorum, %44,3'ü katılıyorum ve %11,4'ü ise tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Mükelleflerin önermeye katılma oranı toplamı %55,8'dir. Bu orana göre mükelleflerin vergi affı sonrasında aftan yararlanan yükü mükelleflerin daha sıkı gözetim ve denetim altında tutulmalarının vergi uyumunun arttırılması açısından uygun olduğunu düşündükleri görülmektedir.

Önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin yaş grubuna göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek için aşağıdaki hipotez kurularak ki-kare analizi uygulanmıştır.

H_{1a}: Mükelleflerin yaş gruplarına göre vergi afları sonrasında, aftan yararlanan mükelleflerin daha sıkı gözetim ve denetim altında tutulmaları olasılığı vergiye uyumu arttırır, önermesine katılma düzeyleri arasında fark vardır.

Analiz sonucunda hesaplanan Pearson ki-kare test istatistiği 7,841; 12 serbestlik derecesiyle 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır ($p=0,797>0,05$). Anlamlılık değerinin ($p<0,05$) şartını karşılamadığından H_{1a} hipotezi kabul edilmemiş ve önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin yaş grubuna göre farklılık göstermediği bulunmuştur.

Önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin cinsiyetine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek için aşağıdaki hipotez kurularak ki-kare analizi uygulanmıştır

H_{1b}: Mükelleflerin cinsiyetlerine göre vergi afları sonrasında, aftan yararlanan mükelleflerin daha sıkı gözetim ve denetim altında tutulmaları olasılığı vergiye uyumu arttırır önermesine katılma düzeyleri arasında fark vardır.

Analiz sonucunda hesaplanan Pearson ki-kare test istatistiği 4,444; 4 serbestlik derecesiyle 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır ($p=0,350>0,05$). H_{1b} hipotezi kabul edilmemiş ve önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin cinsiyetine göre farklılık göstermediği bulunmuştur.

Önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin eğitim düzeyine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek için aşağıdaki hipotez kurularak ki-kare analizi uygulanmıştır.

H_{1c}: Mükelleflerin eğitim düzeylerine göre vergi afları sonrasında, aftan yararlanan mükelleflerin daha sıkı gözetim ve denetim altında tutulmaları olasılığı vergiye uyumu arttırır önermesine katılma düzeyleri arasında fark vardır.

Tablo 3: Eğitim Düzeyi İle Vergi Afları Sonrasında, Aftan Yararlanan Mükelleflerin Daha Sıkı Gözetim ve Denetim Altında Tutulmaları Olasılığı Vergiye Uyumu Arttırır Önermesine İlişkin Çapraz Tablo

Eğitim		Vergi Afları Sonrasında, Denetim Altında Tutulmaları Vergiye Uyumu Arttırır.					Toplam
		Tamamen Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	
İlköğretim	Sayı	16	28	3	46	16	109
	Eğitim içindeki yüzde	14,7%	25,7%	2,8%	42,2%	14,7%	100,0%
Ortaöğretim	Sayı	36	152	33	226	54	501
	Eğitim içindeki yüzde	7,2%	30,3%	6,6%	45,1%	10,8%	100,0%
Ön lisans	Sayı	5	17	1	29	6	58
	Eğitim içindeki yüzde	8,6%	29,3%	1,7%	50,0%	10,3%	100,0%
Lisans	Sayı	4	28	11	33	10	86
	Eğitim içindeki yüzde	4,7%	32,6%	12,8%	38,4%	11,6%	100,0%
Toplam	Sayı	61	225	48	334	86	754
	Eğitim içindeki yüzde	8,1%	29,8%	6,4%	44,3%	11,4%	100,0%

Tablo 3’de görüldüğü üzere eğitim ile önermeye verilen cevaplar incelendiğinde, ilköğretim mezunlarının %14,7 tamamen katılmıyorum, %25,7 katılmıyorum, %2,8’ü kısmen katılıyorum, %42,2’si katılıyorum ve %14,7’si tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Ortaöğretim mezunlarının %7,2’si tamamen katılmıyorum %30,3’i katılmıyorum, %6,6’sı kısmen katılıyorum, %45,1’i katılıyorum ve %10,8’i tamamen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Ön lisans mezunlarının %8,6’sı tamamen katılmıyorum, %29,3’ü katılmıyorum %1,7’si kısmen katılıyorum, %50’si katılıyorum ve %10,3’ü tamamen katılıyorum cevabını vermiştir Lisans mezunlarının ise %4,7’si tamamen katılmıyorum, %32,6’sı katılmıyorum, %12,8’i kısmen katılıyorum, %38,4’ü katılıyorum ve %11,6’sı tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Dolayısıyla eğitim düzeyi yükseldikçe, önermeye tamamen katılmayan mükelleflerin oranı azalmaktadır.

Analiz sonucunda hesaplanan Pearson ki-kare test istatistiği 20,884; 12 serbestlik derecesiyle 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmuştur($p=0,04 > 0,05$). H_{1c} Hipotezi kabul edilmiş ve önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin eğitim düzeyine göre farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin kazanç aralıklarına göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek için aşağıdaki hipotez kurularak ki-kare analizi uygulanmıştır

H_{1d}: Mükelleflerin kazanç aralıklarına göre vergi afları sonrasında, aftan yararlanan mükelleflerin daha sıkı gözetim ve denetim altında tutulmaları olasılığı vergiye uyumu arttırır önermesine katılma düzeyleri arasında fark vardır.

Tablo 4: Kazanç Aralığı İle Vergi Afları Sonrasında, Aftan Yararlanan Mükelleflerin Daha Sıkı Gözetim Ve Denetim Altında Tutulmaları Olasılığı Vergiye Uyumu Arttırır Önermesine İlişkin Çapraz Tablo

Kazanç Aralığı		Vergi Afları Sonrasında, Denetim Altında Tutulmaları Vergiye Uyumu Arttırır.					Toplam
		Tamamen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	
0-11.000	Sayı	12	25	3	33	13	86
	Kazanç aralığı içindeki yüzde	14,0%	29,1%	3,5%	38,4%	15,1%	100,0%
11.001-27.000	Sayı	11	26	3	50	10	100
	Kazanç aralığı içindeki yüzde	11,0%	26,0%	3,0%	50,0%	10,0%	100,0%
27.001-60.000	Sayı	25	69	11	106	27	238
	Kazanç aralığı içindeki yüzde	10,5%	29,0%	4,6%	44,5%	11,3%	100,0%
60.001-97.000	Sayı	10	84	17	96	24	231
	Kazanç aralığı içindeki yüzde	4,3%	36,4%	7,4%	41,6%	10,4%	100,0%
97.001 ve +	Sayı	3	21	14	49	12	99
	Kazanç aralığı içindeki yüzde	3,0%	21,2%	14,1%	49,5%	12,1%	100,0%
Toplam	Sayı	61	225	48	334	86	754
	Kazanç aralığı içindeki yüzde	8,1%	29,8%	6,4%	44,3%	11,4%	100,0%

Tablo 4’de görüldüğü üzere, kazanç aralığı ile önermeye verilen cevaplar incelendiğinde, kazancı 0-11.000 arasında olan mükelleflerin %14’ü tamamen katılmıyorum, %29,1’i katılmıyorum, %3,5’i kısmen katılıyorum, %38,4’ü katılıyorum ve %15,1’i tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir. Kazancı 11.001-27.000 arasında olan mükelleflerin %11’i tamamen katılmıyorum, %26’sı katılmıyorum, %3’ü kısmen katılıyorum, %50’si katılıyorum ve %10’u tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir. Kazancı 27.001-60.000 arasında olan mükelleflerin %10,5’i tamamen katılmıyorum, %29 katılmıyorum, %4,6’sı kısmen katılıyorum, %44,5’i katılıyorum ve %11,3’ü tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir. Kazancı 60.001-97.000 arasında olan mükelleflerin %4,3’ü tamamen katılmıyorum, %36,4’ü katılmıyorum, %7,4’ü kısmen katılıyorum, %41,6’sı katılıyorum ve %10,4’ü tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir. 97.001 ve + arasında olan mükelleflerin %3’ü tamamen katılmıyorum, %21,2’si katılmıyorum, %14,1’i kısmen katılıyorum, %49,5’i katılıyorum ve %12,1’i tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir.

Katılmıyorum cevapları incelendiğinde daha yüksek kazanç grubundakilerin düşük gelir grubundakilere nazaran önermeye daha yüksek yüzde ile katılmıyorum cevabı verdiği ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, yüksek kazanç grubundakilerin vergi afları sonrasında, aftan yararlanan mükelleflerin daha sıkı gözetim ve denetim altında tutulmalarının vergiye uyumu arttıracağını düşündükleri söylenebilir.

Analiz sonucunda hesaplanan Pearson ki-kare test istatistiği 37,595; 16 serbestlik derecesiyle 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmuştur($p=0,02<0,05$). H_{1d} Hipotezi kabul edilmiş ve önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin kazanç aralığına göre farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Önerme 2: Vergi Afları Dürüst Mükelleflerde Cezalandırıldıkları Algısını Yarattır Önermesi Hipotezinin Testi

Vergi afları dürüst mükelleflerde cezalandırıldıkları algısını yarattır önermesine dair ankete katılan 754 mükelleften %2'si tamamen katılmıyorum,%33,8'i katılmıyorum, %15,4'ü kısmen katılıyorum, %30,1'i katılıyorum, %18,4'ü tamamen katılıyorum ve %0,3'ü fikrim yok cevabını vermiştir. Mükelleflerin önermeye katılma oranı toplamı %48,5'dir. Buna göre vergi aflarının dürüst mükelleflerde cezalandırıldıkları algısı yarattığı ve mükelleflerin vergi aflarına olumsuz yaklaşımları söylenebilir.

Önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin yaş grubuna göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek için aşağıdaki hipotez kurularak ki-kare analizi uygulanmıştır.

H_{2a}: Mükelleflerin yaşlarına göre vergi afları dürüst mükelleflerde cezalandırıldıkları algısını yarattır önermesine katılma düzeyleri arasında fark vardır.

Analiz sonucunda hesaplanan Pearson ki-kare test istatistiği 11,051; 9 serbestlik derecesiyle 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır(p=0,272>0,05). **H_{2a}** hipotezi kabul edilmemiş ve önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin yaşlarına göre farklılık göstermediği bulunmuştur.

Önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin cinsiyetine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek için aşağıdaki hipotez kurularak ki-kare analizi uygulanmıştır

H_{2b}: Mükelleflerin cinsiyetlerine göre vergi afları dürüst mükelleflerde cezalandırıldıkları algısını yarattır önermesine katılma düzeyleri arasında fark vardır.

Analiz sonucunda hesaplanan Pearson ki-kare test istatistiği 2,403; 4 serbestlik derecesiyle 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır(p=0,662>0,05). **H_{2b}** hipotezi kabul edilmemiş ve önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin cinsiyetlerine göre farklılık göstermediği bulunmuştur.

Önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin eğitimine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek için aşağıdaki hipotez kurularak ki-kare analizi uygulanmıştır.

H_{2c}: Mükelleflerin eğitim düzeylerine göre vergi afları dürüst mükelleflerde cezalandırıldıkları algısını yarattır önermesine katılma düzeyleri arasında fark vardır.

Tablo 5: Eğitim İle Vergi Afları Dürüst Mükelleflerde Cezalandırıldıkları Algısını Yarattır Önermesine İlişkin Çapraz Tablo

Eğitim		Vergi Afları Dürüst Yükümlülerde Cezalandırıldıkları Algısını Yarattır.				Toplam
		Tamamen Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	
İlköğretim	Sayı	2	38	9	29	109
	Eğitim içindeki yüzde	1,8%	34,9%	8,3%	26,6%	100,0%
Ortaöğretim	Sayı	13	174	89	145	501
	Eğitim içindeki yüzde	2,6%	34,7%	17,8%	28,9%	100,0%
Ön lisans	Sayı	0	17	3	23	58
	Eğitim içindeki yüzde	,0%	29,3%	5,2%	39,7%	100,0%
Lisans	Sayı	1	26	15	31	86
	Eğitim içindeki yüzde	1,2%	30,2%	17,4%	36,0%	100,0%
Toplam	Sayı	16	255	116	228	754
	Eğitim içindeki yüzde	2,1%	33,8%	15,4%	30,2%	100,0%

Tablo 5’de görüldüğü üzere, eğitim ile önermeye verilen cevaplar incelendiğinde ilköğretim mezunlarının %1,8’i tamamen katılmıyorum, %34,9’u, katılmıyorum, %8,3’ü kısmen katılıyorum, %26,6’ ı katılıyorum ve %28,4’i tamamen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Ortaöğretim mezunlarının %,2,6’ı tamamen katılmıyorum %34,7’i katılmıyorum, %17,8’i kısmen katılıyorum, %28,9’i katılıyorum ve %16’sı tamamen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Ön lisans mezunlarının %29,3’ü katılmıyorum, %5,2’si kısmen katılıyorum, %39,7’si katılıyorum ve %25,9’u tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Lisans mezunlarının ise %1,2’si tamamen katılmıyorum, %30,2’si katılmıyorum, %17,4’ü kısmen katılıyorum, %36’sı katılıyorum ve %15,1’i tamamen katılıyorum cevabını vermiştir.

Eğitim düzeyi yükseldikçe vergi afları dürüst yükümlülerde cezalandırıldıkları algısını yaratır önermesine katılım düzeyi artmaktadır. Diğer bir ifade ile eğitim düzeyi yüksek olan mükellefler vergi aflarına diğer mükelleflere göre daha olumsuz yaklaşmaktadırlar.

Analiz sonucunda hesaplanan Pearson ki-kare test istatistiği 25,856; 12 serbestlik derecesiyle 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmuştur ($p=0,011>0,05$). H_{2c} hipotezi kabul edilmiş ve önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin eğitim düzeylerine göre farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin kazanç aralığına göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek için aşağıdaki hipotez kurularak ki-kare analizi uygulanmıştır

H_{2d} : Mükelleflerin kazanç aralığına göre vergi afları dürüst mükelleflerde cezalandırıldıkları algısını yaratır önermesine katılma düzeyleri arasında fark vardır.

Tablo 6: Kazanç Düzeyi İle Vergi Afları Dürüst mükelleflerde Cezalandırıldıkları Algısını Yaratır” Önermesine İlişkin Çapraz Tablo

Kazanç Aralığı		Vergi Afları Dürüst Mükelleflerde Cezalandırıldıkları Algısını Yaratır.				Toplam
		Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	
0-11.000	Sayı	30	4	32	20	86
	Kazanç aralığı içindeki yüzde	34,9%	4,7%	37,2%	23,3%	100,0%
11.001-27.000	Sayı	45	9	24	22	100
	Kazanç aralığı içindeki yüzde	45,0%	9,0%	24,0%	22,0%	100,0%
27.001-60.000	Sayı	96	34	61	47	238
	Kazanç aralığı içindeki yüzde	40,3%	14,3%	25,6%	19,7%	100,0%
60.001-97.000	Sayı	70	49	77	35	231
	Kazanç aralığı içindeki yüzde	30,3%	21,2%	33,3%	15,2%	100,0%
97.001 ve +	Sayı	30	20	34	15	99
	Kazanç aralığı içindeki yüzde	30,3%	20,2%	34,3%	15,2%	100,0%
Toplam	Sayı	271	116	228	139	754
	Kazanç aralığı içindeki yüzde	35,9%	15,4%	30,2%	18,4%	100,0%

Tablo 6’da görüldüğü üzere, kazanç aralığı ile önermeye verilen cevaplar incelendiğinde kazancı 0-11.000 arasında olan mükelleflerin %34,9’u katılmıyorum, %4,7’si kısmen katılmıyorum, %37,2’si katılıyorum ve %23,3’ü tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir. Kazancı 11.001- 27.000 arasında olan mükelleflerin %45’i katılmıyorum, %9’u kısmen katılmıyorum, %24’ü katılıyorum ve %2’si tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir. Kazancı 27.001-60.000 arasında olan mükelleflerin %40,3’ü katılmıyorum, %14,3’ü kısmen katılmıyorum, %25,6’sı katılıyorum ve %19,7’si tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir. Kazancı 60.001-97.000 arasında olan mükelleflerin %30,3’ü katılmıyorum, %21,2’si kısmen katılmıyorum, %33,3’ü katılıyorum ve %15,2’si tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir. Kazancı 97.001 ve + arasında olan mükelleflerin %30,3’ü katılmıyorum, %20,2’si kısmen

katılmıyorum, %34,3'ü katılıyorum ve %15,2'si tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir. Kazanç düzeyleri arttıkça vergi afları dürüst mükelleflerde cezalandırıldıkları algısını yarattığı önermesine katılanların yüzdesi artmıştır. Diğer bir ifadeyle kazanç düzeyi yüksek olan mükelleflerin eğitim düzeyi yüksek olanlar gibi vergi affına daha olumsuz yaklaştıkları söylenebilir.

Analiz sonucunda hesaplanan Pearson ki-kare test istatistiği 31,927; 12 serbestlik derecesiyle 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmuştur($p=0,00<0,05$). H_{2a} hipotezi kabul edilmiş ve önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin kazanç aralığına göre farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Önerme 3: Vergi Afları Kayıt Dışı İşlemleri Vergi Sistemine Dâhil Ederek Vergi Tabanını Genişletir Hipotezinin Testi

Vergi afları kayıt dışı işlemleri vergi sistemine dâhil ederek vergi tabanını genişletir önermesine dair ankete katılan 754 mükelleften %172'si tamamen katılmıyorum,%30,8'i katılmıyorum, %6,6'sı kısmen katılıyorum, %42,2'si katılıyorum %3,4'ü tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Mükelleflerin önermeye katılma oranı toplamı %45,6'dır. Mükelleflerin yarısına yakın bir kısmının bu önermeye katılması vergi afları konusundaki görüşlerinin çokta olumlu olmadığını göstermektedir.

Önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin yaş grubuna göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek için aşağıdaki hipotez kurularak ki-kare analizi uygulanmıştır.

H_{3a}: Mükelleflerin yaşlarına göre vergi afları kayıt dışı işlemleri vergi sistemine dâhil ederek vergi tabanını genişletir önermesine katılma düzeyleri arasında fark vardır.

Analiz sonucunda hesaplanan Pearson ki-kare test istatistiği 16,775; 12 serbestlik derecesiyle 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır($p=0,158>0,05$). H_{3a} hipotezi kabul edilmemiş ve önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin yaş aralığına göre farklılık göstermediği bulunmuştur.

Önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin cinsiyetine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek için aşağıdaki hipotez kurularak ki-kare analizi uygulanmıştır.

H_{3b}: Mükelleflerin cinsiyetlerine göre vergi afları kayıt dışı işlemleri vergi sistemine dâhil ederek vergi tabanını genişletir önermesine katılma düzeyleri arasında fark vardır.

Analiz sonucunda hesaplanan Pearson ki-kare test istatistiği 4,444; 4 serbestlik derecesiyle 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır($p=0,350>0,05$). H_{3b} hipotezi kabul edilmemiş ve önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin cinsiyetine göre farklılık göstermediği bulunmuştur.

Önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin eğitimine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek için aşağıdaki hipotez kurularak ki-kare analizi uygulanmıştır.

H_{3c}: Mükelleflerin eğitimlerine göre vergi afları kayıt dışı işlemleri vergi sistemine dâhil ederek vergi tabanını genişletir önermesine katılma düzeyleri arasında fark vardır.

Tablo 7: Eğitim İle Vergi Afları Kayıt Dışı İşlemleri Vergi Sistemine Dâhil Ederek Vergi Tabanını Genişletir” Önermesine İlişkin Çapraz Tablo

Eğitim		Vergi Afları Kayıt Dışı İşlemleri Vergi Sistemine Dâhil Ederek Vergi Tabanını Genişletir.					Toplam
		Tamamen Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
İlköğretim	Sayı	13	38	7	47	4	109
	Eğitim içindeki yüzde	11,9%	34,9%	6,4%	43,1%	3,7%	100,0%
Ortaöğretim	Sayı	66	155	38	223	19	501
	Eğitim içindeki yüzde	13,2%	30,9%	7,6%	44,5%	3,8%	100,0%
Ön lisans	Sayı	14	14	4	23	3	58
	Eğitim içindeki yüzde	24,1%	24,1%	6,9%	39,7%	5,2%	100,0%
Lisans	Sayı	10	29	18	28	1	86
	Eğitim içindeki yüzde	11,6%	33,7%	20,9%	32,6%	1,2%	100,0%
Toplam	Sayı	103	236	67	321	27	754
	Eğitim içindeki yüzde	13,7%	31,3%	8,9%	42,6%	3,6%	100,0%

Tablo 7’de görüldüğü üzere, eğitim düzeyine ile önermeye verilen cevaplar incelendiğinde ilköğretim mezunlarının %11,9’u tamamen katılmıyorum, %34,9’u, katılmıyorum, %6,4’ü kısmen katılıyorum, %43,1’i katılıyorum ve %3,7’si tamamen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Ortaöğretim mezunlarının %13,2’si tamamen katılmıyorum %30,9’u, katılmıyorum, %7,6’sı kısmen katılıyorum, %44,5’i katılıyorum ve %3,8’i tamamen katılıyorum cevabı vermişlerdir. Ön lisans mezunlarının %24,1’i tamamen katılmıyorum, %24,1’i, katılıyorum %6,9’ı kısmen katılıyorum, %39,7’i katılıyorum ve %5,2’si tamamen katılıyorum cevabını vermiştir Lisans mezunlarının ise %11,6’i tamamen katılmıyorum, %33,7’si katılmıyorum, %20,9’u kısmen katılıyorum, %32,6’sı katılıyorum ve %1,2’si tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Eğitim düzeyi arttıkça vergi afları kayıt dışı işlemleri vergi sistemine dâhil ederek vergi tabanını genişletir düşüncesine katılanların yüzdesinin arttığı görülmektedir.

Analiz sonucunda hesaplanan Pearson ki-kare test istatistiği 27,291; 12 serbestlik derecesiyle 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmuştur($p=0,007<0,05$). H_{3c} hipotezi kabul edilmiş ve önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin eğitim düzeyine göre farklılık gösterdiği bulunmuştur.

Önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin kazanç aralığına göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek için aşağıdaki hipotez kurularak ki-kare analizi uygulanmıştır.

H_{3d} : Mükelleflerin kazanç aralığına göre vergi afları kayıt dışı işlemleri vergi sistemine dâhil ederek vergi tabanını genişletir önermesine katılma düzeyleri arasında fark vardır.

Tablo 8: Kazanç aralığı İle Vergi Afları Kayıt Dışı İşlemleri Vergi Sistemine Dâhil Ederek Vergi Tabanını Genişletir Önermesine İlişkin Çapraz Tablo

Kazanç Aralığı		Vergi afları kayıt dışı işlemleri vergi sistemine dâhil ederek vergi tabanını genişletir.					Toplam
		Tamamen Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
0-11.000	Sayı	11	24	9	40	2	86
	Kazanç aralığı içindeki yüzde	12,8%	27,9%	10,5%	46,5%	2,3%	100,0%
11.001-27.000	Sayı	14	26	3	53	4	100
	Kazanç aralığı içindeki yüzde	14,0%	26,0%	3,0%	53,0%	4,0%	100,0%
27.001-60.000	Sayı	37	78	13	101	9	238
	Kazanç aralığı içindeki yüzde	15,5%	32,8%	5,5%	42,4%	3,8%	100,0%
60.001-97.000	Sayı	25	84	26	88	8	231
	Kazanç aralığı içindeki yüzde	10,8%	36,4%	11,3%	38,1%	3,5%	100,0%
97.001 ve +	Sayı	16	24	16	39	4	99
	Kazanç aralığı içindeki yüzde	16,2%	24,2%	16,2%	39,4%	4,0%	100,0%
Toplam	Sayı	103	236	67	321	27	754
	Kazanç aralığı içindeki yüzde	13,7%	31,3%	8,9%	42,6%	3,6%	100,0%

Tablo 8’de görüldüğü üzere, kazanç aralığı ile önermeye verilen cevaplar incelendiğinde kazancı 0-11.000 arasında olan mükelleflerin %12,8’ü tamamen katılmıyorum, %27,9’u katılmıyorum, %10,5’i kısmen katılıyorum, %46,5’i katılıyorum ve %2,3’ü tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir. Kazancı 11.001-27.000 arasında olan mükelleflerin %14’ü tamamen katılmıyorum, %26’sı katılmıyorum, %3’ü kısmen katılıyorum, %53’ü katılıyorum ve %4’ü tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir. Kazancı 27.001-60.000 arasında olan mükelleflerin %15,5’i tamamen katılmıyorum, %32,8’i katılmıyorum, %5,5’i kısmen katılıyorum, %42,4’ü katılıyorum ve %3,8’i tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir. Kazancı 60.001-97.000 arasında olan mükelleflerin %10,8’i tamamen katılmıyorum, %36,4’ü katılmıyorum, %11,3’ü kısmen katılıyorum, %38,1’i katılıyorum ve %3,5’i tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir. 97.001 ve + arasında olan mükelleflerin %16,2’si tamamen katılmıyorum, %24,2’si katılmıyorum, %16,2’si kısmen katılıyorum, %39,4’ü katılıyorum ve %4’ü tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir. Kazanç aralığı arttıkça mükelleflerin vergi aflarına daha olumlu baktıkları görülmektedir.

Analiz sonucunda hesaplanan Pearson ki-kare test istatistiği 26,687; 16 serbestlik derecesiyle 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmuştur($p=0,04<0,05$). H_{3a} hipotezi kabul edilmiş ve önermeye ilişkin görüşün mükelleflerin kazanç aralığına göre farklılık gösterdiği bulunmuştur.

4. SONUÇ

Bursa’da vergi aflarına ilişkin mükelleflerin görüşleri ile sosyoekonomik faktörler arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla 754 mükellef üzerinde anket çalışması yapılmıştır. Ankete katılan mükelleflerin büyük çoğunluğunu 40-50 yaş aralığında, orta gelir ve ortaöğretim düzeyine sahip erkekler oluşturmaktadır.

Çalışmada yapılan ki-kare testlerinde sosyoekonomik faktörler ile mükelleflerin vergi aflarına ilişkin görüşleri arasında ilişki aranmaya çalışılmış ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Vergi afları sonrasında, aftan yararlanan mükelleflerin daha sıkı gözetim ve denetim altında tutulmaları olasılığı vergiye uyumu artırır önermesine mükelleflerin katılma oranı toplamı %55,8’dir. Buna göre mükelleflerin vergi affı sonrasında aftan yararlanan mükelleflerin daha sıkı gözetim ve denetim altında tutulmalarının vergi uyumunun artırılması açısından uygun olduğunu düşündükleri söylenebilir. Ayrıca önerme ile eğitim, kazanç aralığı değişkenleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna karşın yaş ve cinsiyet değişkeni ile istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Vergi afları dürüst mükelleflerde cezalandırıldıkları algısını yaratır önermesine mükelleflerin katılma oranı toplamı %63,9’dur. Buna göre mükelleflerin vergi aflarının dürüst vergi mükelleflerini cezalandırdığını düşündüğü ve vergi aflarına karşı oldukları söylenebilir. Önerme ile eğitim, kazanç aralığı değişkenleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna karşın yaş ve cinsiyet değişkeni ile istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Vergi afları kayıt dışı işlemleri vergi sistemine dâhil ederek vergi tabanını genişletir önermesine mükelleflerin katılma oranı toplamı %52,2’dir. Buna göre mükelleflerin vergi aflarının vergi tabanını genişleterek vergi uyumunu arttıracaklarını düşündükleri ve vergi affına olumlu yaklaştıkları söylenebilir. Önerme ile eğitim, kazanç aralığı değişkenleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna karşın yaş ve cinsiyet değişkeni ile istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı üzere yaş ve cinsiyet değişkeni ile çalışmada esas alınan önermeler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamazken, eğitim ve kazanç aralığı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çil (2012) ve Demirkıran (2012) tarafından yapılan çalışmalarda bu sonucu destekler niteliktedir. Demir ve Eker (2017) tarafından yapılan çalışmada ise, cinsiyet ve yaş ile vergi affına ilişkin görüşler açısından bazı önermeler için anlamlı farklılık tespit edilirken, eğitim düzeyi açısından anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Sonuç olarak çalışma Bursa ilinde yaşayan mükelleflerin büyük bir çoğunluğunun vergi aflarının dürüst yükümlülerde cezalandırıldıkları algısını yaratarak, vergi adaletine olan inançlarını azalttığı ve vergi uyumlarını olumsuz yönde etkilediği sonucunu ortaya çıkarmıştır. Vergi affında başarı sağlanabilmesi için vergi affının bir kereye mahsus olarak uygulanması ve vergi affı sonrasında denetimlerin sıklaştırılması ve kapsamlı bir vergi reformunun uygulamaya konulması gerekir.

TEŞEKKÜR

Bu çalışma Bilimsel Araştırma Projeleri tarafından desteklenmiştir (Proje Numarası KUAP (I) -2017/8). Bursa Uludağ Üniversitesi Komisyonu, Bursa, Türkiye.

KAYNAKÇA

- Alm, J. & Beck, W. (1990), "Tax Amnesties and Tax Revenues." *Public Finance Quarterly*, 18(4), October, 433–53
- Alm, J. & Beck, W. (1991), "Wiping the Slate Clean: Individual Response to State Tax Amnesties", *Southern Economic Journal*, 57(4), April, 1043-1053.
- Altuğ, E. F., Çak, M., Şeker, M. & Bingöl, Ö. (2010), *Türkiye'de Vergi Bilinci İstanbul Araştırması*, İSMMMO Yayınları, No: 134, İstanbul
- Atçeken, D. F., Altundemir, E. M. & Turan, H. A. (2018). "Vergi Aflarının Vergi Gelirlerine Etkisi: Kocaeli Örneği", *Maliye Araştırmaları Dergisi*, 4(1), Mart, 59-75.
- Baer, K. & Borgne, E. L. (2008), *Tax Amnesties, Theory, Trends and Alternatives*, International Monetary Fund, Publication Services, U.S.A.
- Bayar, L. S. (2016), "Demografik Faktörlerin İş Değerleri Üzerindeki Etkisi; İşçi Sendikaları Üzerine Araştırma," *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 37-67.
- Bayer, R.C., Oberhofer, H. and Winner, H. (2015), "The Occurrence of Tax Amnesties: Theory and Evidence", *Journal of Public Economics*, 125, 70–82.
- Chang, D. (2018), "Tax Amnesties and Their Potencial Application in New Zealand in 2018- A Critical Literature Review and Hypothetical Case Analysis," *Unpublished Master Thesis*, The School of Business and Law of Aucland University and Technology, Aucland.
- Çetin, G. (2007), "Vergi Aflarının Vergi Mükelleflerinin Tutum ve Davranışları Üzerindeki Etkisi", *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(2), 171-187.
- Çil, Y., G. (2012), "Vergi Aflarının Vergi Uyumuna Etkisi: Edirne İline Yönelik Bir Çalışma," *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale
- Demir, M. & Eker, A. (2017). "Muhasebe Meslek Mensuplarının Vergi Aflarının Etkinliğine Yönelik Görüşleri: Sivas İlinde Bir Araştırma", *International Journal of Academic Value Studies*, 3(14), 237-248.
- Demirkıran, E.(2012), *Türkiye'de Uygulanan Vergi Afları ve Mükellefler Üzerindeki Etkisine İlişkin Bir Analiz*," *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İsparta.
- Franzoni, L. (1996). "Punishment and Grace: On the Economics of Permanent Amnesties", *Public Finance/Finances Publiques*, 3, 353-68.
- İpek, S., Kaynar, İ. & Öksüz M. (2012), *Vergi Aflarının Yükümlü Psikolojisi Açısından Değerlendirilmesi: Trakya Bölgesi Örneği*, *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi* 4(1), 245-253.
- Kaya, A. (2014), "Vergi Aflarının Vergi Gelirlerine Etkisi: Türkiye Üzerine Ampirik Bir Analiz", *Maliye Dergisi*, 167, Temmuz-Aralık, 184-199.
- Koç, E. Ö. (2019), "Mükelleflerin Vergi Aflarına Bakışı: Çorum İli Üzerine Bir Araştırma", *Maliye Araştırmaları Dergisi*, 5(2). Temmuz, 159-174.
- Leonard, H.B. & Zeckhauser, R. J. (1986), "Amnesty and Enforcement Tax Policy", *NBER Working Paper Series*, No.2096, 1- 46.
- Laborda, J. L. & Rodrigo, F., (2003) "Tax Amnesties and Income Tax Compliance: The Case of Spain", *Fiscal Studies*, 24(1), 73–96.
- Luitel, H.S. & Sobel, R.S. (2007), "The Revenue Impact of Repeated Tax Amnesties", *Public Budgeting & Finance / fall*, 19-38.
- Luitel, H.S. & Tosun, M.S. (2014) "A Reexamination of State Fiscal Health and Amnesty Enactment", *International Tax and Public Finance*, 21(5), 874–893.
- Marchese, C. (2014), "Tax Amnesties", *IEL Paper in Comparative Analysis Of Institutions Economics and Law*, 17, ss.1-8. <http://www.iel.carloalberto.org/Research-and-Publication/Working-papers.aspx> (Erişim: 3. 04. 2019).
- Ross, J.M. (2012), "Forgiveness is Divine, But is it Good Tax Policy?", *School of Public and Environmental Affairs-Indiana University*, October.
- Torgler, B., Schaltegger, C.H A. & Schaffner M. (2003), "Is Forgiveness Divine? A Cross- Culture Comparison of Tax Amnesties Schweiz", *Zeitschrift Für Volkswirtschaft Und Statistik*, 139 (3), 375 - 396

Torgler, B. & Schaltegger, C.A. (2005), “Tax Amnesties and Political Participation”, *Public Finance Review*, 33 (3), May, 403-431.

Uchitelle, E. (1989). “The Effectiveness of Tax Amnesty Programs in Selected Countries,” *Federal Reserve Bank of New York Quarterly Review/ Autumn*, 48-53.

Villalba, S.M.A. (2017) “On the Effects of Repeated Tax Amnesties”, *Journal of Economics and Political Economy*, 4(3), September 286-301.

Yeniçeri, H. (2004), “Beyan Esasına Dayanan Vergilerde Vergi Kayıp ve Kaçaklarının Psikolojik Nedenlerinin Tespitine Yönelik Bir Uygulama ,” *Türkiye’de Vergi Kayıp ve Kaçakları, Önlenmesi Yolları*, 19. Türkiye Maliye Sempozyumu, 10-14 Mayıs, Uludağ Üniversitesi, Antalya, 908-927. http://malieseempozyumu.org/wp-content/uploads/2016/11/Maliye-Sempozyumu_19.pdf (Erişim: 03. 04. 2019).

Yuesti, A. (2018), “Taxpayer Compliance Analysis of Tax Amnesty Application as Effort Improvement of Increasing on Country income and Development Through Tax Sector,” *International Journal of Business and Management*, 7 (5), May, 29-36.

Extended Summary

An Analysis of Taxpayers' Views on Tax Amnesty and Socio-Economic Factors

Tax amnesty is a practice that governments often apply in developed and under developed countries. Tax amnesty is also frequently applied in our country. The most important source of income of the states is the tax revenues obtained based on the enforcement power. Tax noncompliance reduces tax revenues and negatively affects the important functions of the state such as ensuring justice in the distribution of income and wealth. For this reason, the state should intervene by means of tax audit and tax penalties in order to fulfill the tax obligation fully and on time. In this context, tax amnesties are among the state intervention tools. As with all tax decisions, taxpayers' perceptions and attitudes should also be taken into consideration while applying tax amnesty. These perceptions and attitudes differ according to socio-economic factors such as age and gender of taxpayers. Taxpayers' views are affected by socio economic factors as well as by many other factors.

In this study, it is aimed to reveal the importance of socio-economic factors in terms of taxpayers' views on tax amnesty. In the study, socio-economic factors were discussed in terms of age, gender, education and earning ranges within the limits of the study. In the study, the following hypotheses will be tested. Firstly there is a significant difference between "Following Tax Amnesties, The Possibility of More Stringent Supervision and Audit of Amnesty Beneficiaries Increases Tax Compliance" and the variables of education, earning range, age and gender. Later, there is a significant difference between "Tax Amnesties Create the Perception That They are Punished with Honest Obligators" and the variables of education, earning range, age and gender. Thirdly, there is a significant difference between "Tax Amnesties Expand the Tax Base by Including Informal Transactions in The Tax System" and the variables of education, earning range, age and gender. In the study, simple random sampling method was used and the data were obtained by questionnaire method. The data of the study includes the taxpayers who obtained commercial earnings in Bursa province and districts in December 2017. In this study, 754 taxpayers were surveyed. In the survey, a 5-point Likert scale consisting of 9 questions to determine the socio-economic characteristics of taxpayers and 16 questions about opinions about tax amnesties was used. In the study, socio-economic factors were discussed in terms of age, gender, education and earning ranges within the limits of the study and 3 questions regarding tax amnesties were taken. The relationships between taxpayers' views on tax amnesty and the variables of education, earning range, age and gender were examined with Chi-square test analysis.

The following results were reached:

- Total participation rate of taxpayers to the opinion that "Following Tax Amnesties, The Possibility of More Stringent Supervision and Audit of Amnesty Beneficiaries Increases Tax Compliance" is 55.8%. Accordingly, it can be said that taxpayers think that the taxpayers who benefit from the amnesty after tax amnesty should be kept under strict supervision and supervision in terms of increasing tax compliance. In addition, a statistically significant relationship was found between this opinion and education and earning range variables. However, no statistically significant relationship was found between age and gender.
- Total participation rate of taxpayers to the opinion that "Tax Amnesties Create the Perception That They are Punished with Honest Obligators" is 63.9%. Accordingly, tax amnesties can be said to punish honest taxpayers. In addition, a statistically significant relationship was found between this opinion and education and earning range variables. However, no statistically significant relationship was found between age and gender; and

- Total participation rate of taxpayers to the opinion that “Tax Amnesties Expand The Tax Base by Including Informal Transactions in The Tax System” is 52,2%. Accordingly, it can be said that taxpayers think that tax amnesties will increase tax compliance by expanding the tax base and they approach tax amnesty positively. In addition, a statistically significant relationship was found between this opinion and education and earning range variables. However, no statistically significant relationship was found between age and gender. In other words, socio-economic factors are important for taxpayers' views on tax amnesty and may lead to differences in their views on tax amnesty.

As can be seen from the above explanations, while there was no statistically significant relationship between age and gender variable and the opinions taken in the study, but there was a statistically significant relationship between education and earning range. Within the framework of the literature review, we have found the same results on this subject with Demir and Eker (2017) from Sivas, Demirkıran (2012) from Isparta and Çil (2012) from Edirne. For example, in the study conducted by Çil (2012), as a result of the chi-square analysis, it was observed that there is no difference between the levels of participation in the proposal that tax amnesty promotes tax evasion by age. The study can be improved by addressing the difference socio-economic factors. It can guide scientists working on this issue.

